

Бала күңеле — бер китап

Моннан утыз өч ел элек — балалар күзлегеннән караганда, борын-борын заманда — яшь автор Рәшит Бәшәровның “Әйлән-бәйлән” дигән беренче китабы дөнья күргәч тә, шагыйрә Саҗидә Сөләйманова: “Рәшит Бәшәровның көчле яғы — әйләнә-тирәне рәссамча күрә, табиғатькә жән өрә белүендә. Һәм бигрәк тә балалар күңелен аңлы, дөньяга алар күзе белән карый белүендә”, — дип язып чыккан булган. Бүген дә, Рәшит абый Бәшәрнең инде унберенче китабын — “Мәгариф”тә нәшер ителгән “Жәй кызы”н кулга алған көннәрдә дә, сөекле шагыйрәбезнең нәкъ шуши ук сүзләрен кабатлысы килә.

Булса да булыр икән балачак иленә тугрылық! Асылда һәрберебез өчен үзәк өзгеч яқын, газиз булып калган бу тылсымлы илдә, ни кызганыч, без инде бик сирәк кунак. Ә менә Рәшит абыйның аннан киткәне дә юк. һаман да сабый күңеле белән дөньяны балаларча тоеп, кабул итеп, балаларча елап-көлеп, уйнап, мәш килеп яшәп ята. Иң сөндергәне — уй-хисләрен шигырь юлларына күчерергә дә, хикәя-повесть итеп язарга да онытмый үзе. Телләрне йотарлык итеп тәмләп, ышандырып, сокландырып.

Аның “яңа гына табадан тәшкән” дигән әйтемгә бик тә туры килеп торган кып-кызыл тышлы, олы форматлы “Жәй кызы” китабы исеме белән дә, җисеме белән дә очлы күз бала-чаганы гына түгел, аларның әти-әниләрен, әби-бабаларын дә үзенә җәлеп итәрлек. Дөрес, мине башта тышлыкның кызыл тәстә булуы бераз гажәпләндергән иде. Жәй фасылы яшел, һичьюгы аллы-

гәлле чәчәкле булырга тиеш бит инде югыйсә. Бераздан гына, кем әйтмешли, барып житте. Жәйнен үзе түгел, ә аның кайнар кояш нурларында кызарган, жиләктәй алланып пешкән, ялкын телләредәй җирән чәчле кызы турында ич бу китап! Шуңа да кызылдыр...

Хәер, кыздан башка да китапның персонажлары бик күп. Ап-ак Ат, Әрлән, Бал кортлары, аларның Ватаны — киң болын, Давыл чәчәге, Еланнар... Туктыммы санаудан? Әйе, тәшенгәнсөздөр, шагыйрь Рәшит Бәшәр гажәеп матур, үзенчәлекле шигъри әлифба төзөргө уйлаған. Аның үзенчәлеге шунда, әлеге әлифба аерым кыска шигырьләрдән генә тормыйча, мавыктыргыч, исkitкеч гүзәл сюжетлы, укыган саен укыйсы килеп торган озын бербәтен әсәрдән гыйбарәт.

*Ат йомшак иренен
Тидерде дә солыга,
Ашап туйгач, баш чөөп*

Чыгып чапты болынга, — дип башланып китә ул. Иманым камил, бу китапны кулына алган һәрбер бала, һичшикsez, әлеге атка, жәй кызына ияреп болынга чыгып китәчәк. Һәм чәчәкләр жыеп, күлдә йөзеп, янғырда коенып, “бал корты канатына тамган тамчы тавышы”на кадәр ишетеп рәхәтләнү белән бергә, туган телебезнең ямен, тәмен, хуш исен тоеп та ләzzәтләнәчәк. Мәсәлән, түбәндәгә юлларны укыганды:

*...Тамчылар
Коела да коела.
Рәхәтләнеп, таралып,
Табиғать су коена...
Яисә боларын:
...Күпереп калды болын,
Навадан алсу нурлар
Сузылды толым-толым...*

Менә шундый, телебезгә, табиғатькә мәхәббәт тойгысы уята торган әсәр. Милләтнең киләчәгә булган һәр сабыйны гомере буе әлеге хис-тойгы озата барсын иде дигән изге теләк, максат белән иҗат итүче шагыйрь Рәшит Бәшәргә бу күңел бүләге өчен чын йөрәктән рәхмәт әйтәсе генә кала. Билгеле, аның һаман саен серле балачак иленинән безгә китап-сәламнәр җибәреп торуын да сорарга онытмыйча.

Сирень ЯКУПОВА.